

**Friends of
the Earth
Europe**

NOAH
Friends of the Earth Denmark

Forhandlinger med USA truer EU's fødevarsikkerhed på GMO-området

September 2014

Introduktion

Forhandlingerne om en handels - og investeringsaftale mellem EU og USA (TTIP) truer EU's mulighed for at regulere import, godkendelser og sikkerhedskontrol af genetisk modificerede fødevarer og frø i fremtiden. Dette kan betyde en stigning i import af genmodificerede produkter til EU. Reguleringen af GMO i EU og USA er meget forskellig, hvilket afspejler både forskellige fremgangsmåder på det politiske niveau og meget forskellige offentlige holdninger. Den amerikanske agroindustri og bioteksektor har i årevis presset på for at få større adgang til de europæiske markeder, og de amerikanske forhandlere bruger TTIP-forhandlingerne til at få deres krav igennem. EU's handelskommissær har afvist at EU's sikkerhedsforanstaltninger på GMO-området vil ændre sig som følge af en aftale¹ med USA, men en lignende handelsaftale, som netop er blevet færdigforhandlet med Canada (CETA) – og som anses for at være en model for TTIP – tyder på at EU's foranstaltninger allerede er blevet undermineret. Det er derfor plausibelt, at det samme kan ske under TTIP.

Denne briefing undersøger fakta og konkluderer, at der er behov for stærkere garantier fra EU-Kommissionen om at beskytte de europæiske forbrugere og miljøet fra truslen om øget import af GMO'er, lavere standarder for sikkerhedskontrol og skjulte, ikke-testede GMO'er i fødevarer og frø. Når det kommer til GMO er EU tilsyneladende villig til at prioritere handel over social og miljømæssig beskyttelse.

Af disse grunde kræver NOAH fuld gennemsigtighed i forhandlingerne og forlanger at Europa-Kommissionen holder sit løfte om at fødevarsikkerhed og bestemmelser om miljø og forbrugerrettigheder ikke indgår som en del af TTIP-forhandlingerne.

---

¹ <http://www.reuters.com/article/2013/11/15/us-eu-usa-trade-idUSBRE9AE12I20131115>

USA ønsker EU's GMO-lovgivning lempet

Amerikanske forhandlere har gjort det klart, at ét af deres vigtigste mål er at forbedre markedsadgangen for den amerikanske agroindustri i EU². De hævder, at Europas GM-mærkningskrav udgør en handelsbarriere. Brancheorganisationer, der repræsenterer amerikanske soja-producenter, majs-producenter og biotekindustrien har lobbyet den amerikanske regering for at kræve øget adgang til de europæiske markeder³. Europæiske sikkerhedsstandarder for GM-fødevarer anses for at være meget hårdere end i USA, og landbrugs- og bioteklobbyen ønsker derfor at se disse standarder svækket.

Amerikanske forhandlere hævder også, at de europæiske regler bør følge en tilgang, der ligner de amerikanske regler, dvs. udelukkende være baseret på videnskabelige vurderinger. I USA leveres sådanne vurderinger ofte af biotekvirksomhederne selv – frem for at blive godkendt af Det Europæiske Råd, Kommissionen og Parlamentet, som baserer deres beslutninger på bredere spørgsmål, såsom etik og de potentielle konsekvenser for miljøet og for samfundet.

De amerikanske forhandlers mål for forhandlingerne er⁴:

- Bedre markedsadgang for amerikanske biotek-produkter
- En hurtigere godkendelsesproces i EU for GM-afgrøder
- Fjernelse af forskellige "handelsbarrierer", der begrænser import af GM-afgrøder i EU
- En strømlinet proces mellem myndighederne på begge sider af Atlanten

EU's handelskommissær, Karel De Gucht, har udtalt, at EU-reglerne for GMO ikke vil ændre sig som følge af handelsaftalen⁵, men dette er et klart mål for den amerikanske biotekindustri.⁶

Den amerikanske agro-industri presser på

North American Export Grain Association og National Grain and Feed Association opfordrer til en *"reducing og eliminerende af foranstaltninger i forbindelse med afgrøde-bioteknologi i EU, der i øjeblikket begrænser eller forhindrer handel med korn, oliefrø og afledte fødevarer- og foderprodukter."*⁷

National Corn Growers Association udtaler: *"uberettiget regler koster amerikanske landmænd og fødevarereksportører millioner i tabt salg til EU" og mener at "foranstaltninger besluttet under dække af forsigtighedsprincippet" ikke er berettigede.*⁸

American Soybean Association siger: *"ASA mener, at TTIP må adressere de centrale biotek-politikker hos EU, der diskriminerer imod amerikansk eksport... Først og fremmest skal EU's politikker om obligatorisk sporbarhed og mærkning af produkter, der indeholder biotek-ingredienser erstattes med en ikke-diskriminerende GMO-fri mærkningsordning. Der er ingen sundheds-, ernærings- eller*

² <http://www.fas.usda.gov/sites/default/files/2014-04/tpa-ttip.pdf>

³ <http://www.regulations.gov/#!searchResults;rpp=50;so=DESC;sb=postedDate;po=200;a=USTR;cmd=01%257C01%257C13-06%257C30%257C13>

⁴ US SPS 2013 side 19: *"Maintaining dependable export markets for U.S. agricultural producers is critical to this nation's economic health. ... The elimination of unwarranted SPS foreign trade barriers is a high priority for the U.S. Government."* USDA April 2014, WHY TRADE PROMOTION AUTHORITY IS ESSENTIAL FOR U.S. AGRICULTURE AND THE TRANSATLANTIC TRADE AND INVESTMENT PARTNERSHIP, <http://www.ustr.gov/sites/default/files/2013%20SPS.pdf>

⁵ De Gucht sagde at EU's stramme GMO lovgivning ikke vil blive ændret, selv hvis Bruxelles og Washington underskriver en aftale

<http://www.voanews.com/content/reu-eu-us-trade-talks-face-growing-hostility-ministers-warn/1861540.html>; *"I will not agree to put hormone beef on the European market or change our laws on genetically modified organisms."* <http://uk.reuters.com/article/2014/02/28/uk-eu-usa-trade-idUKBREA1R0NR20140228>

⁶ Kommentarer indsendt af Biotechnology Industry Organization (BIO) USTR-2013-0019

⁷ <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=USTR-2013-0019-02911>

⁸ <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=USTR-2013-0019-0314>

fødevarer sikkerhedsmæssige grunde til at fødevarer, der indeholder biotek- ingredienser mærkes, og enhver inddragelse af biotek- ingredienser, skal ikke kunne stigmatiseres med et mærke.”⁹

Biotechnology Industry Organization tilskynder til en aftale, der *”gør det forudsigeligt at opnå godkendelse af biotek-landbrugsprodukter inden for de tidsrammer, der er fastsat ved europæiske love og regler”, herunder en forlængelse af ordningen om ”nultolerance” (som tillader forurening af dyrefoder) til også at gælde ”både fødevarer og frø.”¹⁰*

American Seed Trade Association ønsker at undergrave EU’s nultolerance-politik om GM-forurening og opfordrer EU til at udvide den *”tekniske løsning”, der tillader visse mængder (op til 0,1%) af GMO’er i dyrefoder til også at gælde frø, inklusiv ”... de tilfælde, hvor frøet endnu ikke er blevet godkendt til dyrkning i EU.”¹¹*

US Wheat Associates bakker også op om dette krav og har udtalt: *”... Den Europæiske Union er nødt til at gennemføre en politik der accepterer en lav forekomst af ikke-godkendt GMO (LLP – Low Level Policy) i fødevarer for at undgå forstyrrelser af handlen.”¹²*

USA’s syn på handelsbarrierer

USA har gentagne gange klaget over EU’s regler og lovgivning om bioteknologi og disses skadelige virkninger på amerikansk eksport.¹³

”EU’s foranstaltninger om indførsel og anvendelse af gensplejsede produkter har resulteret i væsentlige handelsbarrierer. EU-politikkerne begrænser import og anvendelse af amerikanske landbrugsprodukter, der stammer fra agro-bioteknologi. EU’s restriktioner på gensplejsede produkter kan resultere i importforbud af amerikansk producerede råvarer og fødevarer, samt forbud mod dyrkning af gensplejsede frø.”¹⁴

De årlige amerikanske handelsindberetninger nævner en lang liste af formodede handelsbarrierer, herunder:

- EU’s mærkningsregler for GMO
- EU’s regler og standarder for godkendelse af GM-afgrøder (de hævder, at EU ikke bør have sine egne regler)
- EU’s regler, hvori kun godkendte GMO’er kan markedsføres på europæisk territorium, og som kræver at import der er forurennet med ikke-godkendt GMO, skal afvises ved grænsen
- Nationale forbud der forbyder dyrkning af bestemte GM-afgrøder

Nultolerance for GMO i EU

EU’s regel om nultolerance er en særlig kilde til irritation, da den betyder, at kun GMO’er der er godkendt i EU kan markedsføres i EU¹⁵. I henhold til denne regel ligger bevisbyrden hos producenten.

for the people | for the planet | for the future

⁹ <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=USTR-2013-0019-0155>

¹⁰ Kommentarer indsendt af Biotechnology Industry Organization (BIO) USTR-2013-0019

¹¹ <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=USTR-2013-0019-0172>

¹² <http://www.regulations.gov/#!documentDetail;D=USTR-2013-0019-0127>

¹³ US SPS 2013, side 19: *”Maintaining dependable export markets for U.S. agricultural producers is critical to this nation’s economic health. ... The elimination of unwarranted SPS foreign trade barriers is a high priority for the U.S. Government.”*

”At the same time, it is appropriate to question SPS measures that appear to be discriminatory, unscientific, or otherwise unwarranted and therefore, that do not serve to guard against legitimate health and safety risks but rather act to protect domestic or favored foreign products.”

<http://www.ustr.gov/sites/default/files/2013%20SPS.pdf>

¹⁴ US Trade Representative, Report on Sanitary and Phytosanitary Measures, 2014, side 61

<http://www.ustr.gov/sites/default/files/FINAL-2014-SPS-Report-Compiled.pdf>

¹⁵ <http://www.foeeurope.org/preventing-contamination> for flere detaljer se:

http://www.foeeurope.org/sites/default/files/foee_briefing_dropping_zero_tolerance_dec2011.pdf

Så da konventionelle risfrø blev forurenede i USA med en ikke-godkendt GM-sort i 2006, var Europa-Kommissionen i stand til at kræve, at amerikanske eksportører skulle garantere, at forsendelsen af frø ikke var forurenede med den ulovlige GM-sort.¹⁶

Reglen om nultolerance beskytter EU-borgerne og begrænser samtidig omkostningerne for EU-skatteyderne i forhold til at kontrollere, at importen lever op til denne standard. Amerikanske embedsmænd ønsker reglen ændret, og de hævder, at certificeringskrav bliver brugt som en handelsbarriere¹⁷. De mener at et lavt forureningsniveau bør være tilladt i EU.

USA mener også, at EU's mærkningskrav er "kommercielt umulige", og at visse EU-medlemslandes krav om buffer-zoner i forbindelse med plantning af genmodificerede afgrøder sammen med ikke-GM-afgrøder er "unødvendige og belastende".¹⁸ USA mener, at der kun bør kræves mærkning, hvis der er en dokumenteret sundhedsrisiko.¹⁹

EU's godkendelsesproces kritiseres også på grund af "forsinkelser i godkendelser af nye GM-egenskaber på trods af positive vurderinger fra Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA)", og på grund af EU's krav om at registrere GM-råvarer.²⁰

EU's mærkningskrav, som kræver, at alle fødevarer og alt foder fremstillet med eller indeholdende GM-ingredienser skal mærkes, trådte i kraft i 2004 og havde til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau af miljøet og borgernes interesser.²¹

Mens handelsaftalen med USA ikke vil ændre EU's eksisterende lovgivning, kan aftalen ændre den måde hvorpå lovene anvendes - for eksempel ændre, hvordan sikkerhedskontrollen foregår, eller omdefinere tærskelværdierne for GM-forurening i fødevarer, foder og frø. Aftalen vil også kunne påvirke eventuelle fremtidige bedømmelser af lovgivningen, hvilket gør det umuligt at indføre strengere regler.²² Den amerikanske agroindustri driver lobbyvirksomhed for at tilbagetrække EU's krav om mærkning (se boks: Den amerikanske agro-industri presser på).

---

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-06-1120_en.htm?locale=en

¹⁷ US SPS report 2013 side 44: "Under the EU's implementation of its biotechnology legislation, the presence in U.S. grain or oilseed shipments of trace amounts of GE crops that are legally grown in the United States, but not yet approved in the EU, can make U.S. crops unmarketable in the EU."

<http://www.ustr.gov/sites/default/files/2013%20SPS.pdf>

¹⁸ US Trade Representative, Report on Sanitary and Phytosanitary Measures, 2014 p 61,

<http://www.ustr.gov/sites/default/files/FINAL-2014-SPS-Report-Compiled.pdf>

¹⁹ SPS 2013 US report, side 21: "Some U.S. trading partners have continued to impose restrictions on these products even though repeated dietary risk assessments have shown no food safety concerns, and these biotech products have proven safety records." <http://www.ustr.gov/sites/default/files/2013%20SPS.pdf>

²⁰ US Trade Representative, Report on Sanitary and Phytosanitary Measures, 2014 p 61

<http://www.ustr.gov/sites/default/files/FINAL-2014-SPS-Report-Compiled.pdf>

²¹ Traktaten for Den Europæiske Unions funktionsmåde (konsolideret udgave) Artikel 169 paragraf 1: "For at fremme forbrugernes interesser og sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau bidrager Unionen til at beskytte forbrugernes sundhed, sikkerhed og økonomiske interesser og til at fremme deres ret til oplysning og uddannelse og til at organisere sig for at beskytte deres interesser."

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

Artikel 12 og 24 i regulering 1829/2003 definerer detaljerne for mærkningsregler for GM- fødevarer og foder.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003R1829&from=DA>

²² US Trade Representative, Report on Sanitary and Phytosanitary Measures, 2013,

<http://www.ustr.gov/sites/default/files/2013%20SPS.pdf>

Europæiske godkendelsesprocesser under angreb

EU's godkendelsesproces er baseret på forsigtighedsprincippet og skelner mellem sikkerhedskontrol, der udføres af Den Europæiske Fødevarer- og Fødevarer Sikkerhedsautoritet (EFSA) samt risikostyring²³ og godkendelse, som er en opgave for Europa-Kommissionen og repræsentanter for medlemslandene.

Før GM-fødevarer, -foder og -frø kan markedsføres i EU, skal de bestå en tretrinns godkendelsesprocedure:

Trin 1: ansøgningen, herunder data fra biotekselskabet, sendes til EFSA.

Trin 2: EFSA udarbejder en risikovurderingsrapport, baseret på selskabets oplysninger og peer-reviewed litteratur.

Trin 3: nationale repræsentanter og Europa-Kommissionen overvejer EFSA's udtalelser og kan tage andre aspekter i betragtning, inden der træffes afgørelse om godkendelse, herunder samfundsmæssige, etiske og miljømæssige faktorer samt borgernes forventninger.²⁴

Amerikanske embedsmænd klager over, at de standarder der er gennemført i EU er højere end standarder fastsat af andre internationale organer, som fx af WTO. Samtidig kritiserer de EU's godkendelsesprocesser, sikkerhedskontrol og forsigtighedsprincippet, som de mener medfører forsinkelser i behandlingen af ansøgninger om GMO. Desuden ser USA det som et problem, at EU-politikerne har ret til at overveje andre faktorer end sundhed i deres beslutninger.

De amerikanske embedsmænd plæderer for "et ambitiøst" SPS-plus "kapitel" [der gælder sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige foranstaltninger] i TTIP, herunder krav om at: *"SPS-foranstaltninger skal være baseret på videnskab og på internationale standarder eller videnskabelige risikovurderinger og kun anvendes i det omfang det er nødvendigt for at beskytte menneskers, dyrs eller planters liv eller sundhed, og udviklet på en gennemsigtig måde, uden unødige forsinkelse."*²⁵

Hvis EU skal overholde internationale standarder, vil det svække den eksisterende regulering og flytte reguleringen væk fra forsigtighedsprincippet, hvilket giver mindre beskyttelse af borgerne og miljøet i EU. Det kan også forhindre EU i at indføre effektiv love i fremtiden. Internationale standarder er baseret på national lovgivning, og det er vigtigt, at nationerne bevarer muligheden for at styrke deres egne love, hvilket potentielt set kan forbedre fremtidige internationale standarder.

Forsigtighedsprincippet er en vigtig juridisk hjørnesteen i europæiske politik og er udtrykkeligt nedfældet i traktaten for Den Europæiske Unions funktionsmåde²⁶. Det betyder, at enhver der indfører nye fødevarer på markederne i EU er ansvarlig for at bevise, at de er sikre, inden fødevarerne kommer ind på markedet. Denne fremgangsmåde er ikke uvidenskabelig, men anerkender usikkerheden af teknologiens udvikling og innovationer. Det giver medlemslandene mulighed for at undgå konsekvenserne af at risiciene undervurderes og fører innovationen i en mere bæredygtig retning.²⁷

²³ EU's grundlæggende principper om risikovurdering er defineret i GMO-lovgivningen: direktiv 2001/18 og regulering 1829/2003 begge suppleres af EFSA vejledning og andre juridisk bindende EU-tekster.

²⁴ CODEX alimentarius with some constraints allows the consideration of other aspects
<http://www.fao.org/docrep/007/y5817e/y5817e0a.htm>

²⁵ US Trade Representative, Report on Sanitary and Phytosanitary Measures, 2014, side 45
<http://www.ustr.gov/sites/default/files/FINAL-2014-SPS-Report-Compiled.pdf>

²⁶ Konsolideret udgave af traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, artikel 191,2
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

²⁷ For en mere detaljeret begrundelse, se: Why the Precautionary Principle Matters, Andy Stirling, The Guardian, 8 July 2013,
<http://www.theguardian.com/science/political-science/2013/jul/08/precautionary-principle-science-policy>

I fuldstændig modsætning hertil tillader de amerikanske regler om fødevarer sikkerhed, at industrien fremfører "videnskabelige" beviser på frivillig basis, og lovgiverne kan kun handle, efter at en faktisk skade er blevet bekræftet.²⁸ På det tidspunkt kan det skadelige materiale have været i omløb længe nok til at forårsage alvorlig skade.

EU's handelsaftale med Canada (CETA) kan danne farlig præcedens for tilladelse af GMO i EU's handelsaftale med USA (TTIP)

TTIP-forhandlingerne foregår bag lukkede døre og information om de forslag, der drøftes er meget begrænset. Dog kan det foreløbige resultat af den netop færdigforhandlede handelsaftale mellem Canada og EU (CETA), give et indblik i Europa-Kommissionens holdning til GMO. Ifølge lækgede dokumenter fra aftalen med Canada (som endnu ikke er ratificeret) er parterne nemlig blevet enige om et "fælles mål" om at minimere handelsmæssige barrierer som følge af en stærkere EU-lovgivning.²⁹

Ligesom i forhandlingerne med USA er spørgsmålet om regulering af GMO centralt for Canada og for den canadiske agroindustri. Canada var det første land til at dyrke GM-afgrøder i stor skala, og næsten al raps i Canada er genmodificeret.³⁰ Canada er også afhængig af eksport af sine landbrugsprodukter, og derfor anses GM-produkters adgang til markedet for at være i nationens interesse.

Canada har tidligere udtrykt bekymring over adgang til EU's markeder via Verdenshandelsorganisationen (WTO), og i 2003 indledte Canada en tvistbilæggelsesprocedure (sammen med USA og Argentina) om forbud mod GM-afgrøder i EU og på nationalt niveau.³¹ Dette førte til etableringen af en permanent GMO-arbejdsgruppe mellem EU og Canada. Canadiske diplomater har presset på for at få reglerne lempet i forhold til GM-forurening efter en hændelse i 2009, hvor organisk hør blev forurenet med GM-hør, og importen blev afvist grundet "nultolerance"-reglen.³²

Ligesom USA har Canada en meget anderledes tilgang til reguleringen af GMO end EU men ifølge de lækkede CETA dokumenter, har EU og Canada nu forpligtet sig til et "fælles mål" om at mindske de reguleringsmæssige barrierer for GMO. Dette kan betyde, at Canadas handelsinteresser får større betydning og værdi i national og europæisk lovgivning end EU's nuværende forsigtighedsprincip, og at EU's vedtagne GMO-regler vil blive undermineret. Således risikerer handelsinteresser at blive stillet over sociale, miljømæssige og etiske overvejelser, herunder behovet for at beskytte miljøet, borgerne og sundheden.

De lækkede CETA-dokumenter indeholder en aftale om at:

- fremme effektive videnskabsbaserede godkendelsesprocesser for bioteknologiske produkter
- samarbejde internationalt om spørgsmål vedrørende bioteknologi såsom et lavt niveau for forekomsten af genetisk modificerede organismer

²⁸ USA – det land, der dyrker flest genmodificerede afgrøder – baserer ofte sin GMO lovgivning på anden landbrugsrelateret lovgivning, såsom lovgivning om pesticider eller plantesorter, der er vedtaget for to årtier siden: <http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome?contentidonly=true&contentid=biotech-plants.xml> i detaljer: <http://www.fda.gov/Food/FoodScienceResearch/Biotechnology/Submissions/default.htm>, <http://www.epa.gov/pesticides/biopesticides/pips/index.htm>, http://www.aphis.usda.gov/wps/portal/aphis/ourfocus/biotechnology?1dmy&uril=wcm%3Apath%3a%2Faphis_content_library%2Fsa_our_focus%2Fsa_biotechnology%2Fsa_regulations%2Fct_regulations og en NGO-undersøgelse af an NGO assessment of the legal framework: <http://www.centerforfoodsafety.org/issues/311/ge-foods/regulations>

²⁹ Se de lækkede CETA-dokumenter: Canada-EU CETA Negotiations, Bilateral Cooperation on Biotechnology, Agreed Text, April 19, 2012 – se <http://eu-secretdeals.info/ceta/>

³⁰ <http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/46/executivesummary/default.asp>

³¹ http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds292_e.htm

³² <http://www.agcanada.com/daily/flax-sector-slowly-recovers-from-day-of-the-triffids>

- lovgivningsmæssigt samarbejde for at minimere negative handelsmæssige virkninger af den reguleringsmæssige praksis i forbindelse med bioteknologiske produkter.³³

Den canadiske landbrugssektor og de canadiske forhandlerne af aftalen har lovprist det fælles mål, og ser det som en måde at forbedre mulighederne for at eksportere deres GM-raps til markederne i EU. Canadiske embedsmænd har udtrykt tilfredshed med resultatet:

"Canada har udnyttet CETA-forhandlinger til at nå til enighed med ... EU's beslutning om at sikre en effektiv behandling af raps-ansøgninger og en hurtig ekspedering af disse anmodninger gennem EU's godkendelsesproces."³⁴

"Vi ser frem til, at EU vedtager mere rettidige og videnskabsbaserede politikker i forbindelse med godkendelse af bioteknologiske produkter og behandler spørgsmålet om en politik for lav forekomst af ikke-godkendt GMO." Canadian Canola Growers Association³⁵

Dette fælles mål er i klar modstrid med EU's politikker om miljø, fødevarer og GMO som defineret i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Af disse politikker fremgår det klart, at handelspolitik ikke skal prioriteres først, og at videnskabsbaserede beslutninger skal tage sociale og miljømæssige aspekter i betragtning.

Der har ikke været nogen formelle meddelelser fra Europa-Kommissionen vedrørende planer om at ændre GMO-reglerne, og det er uklart, på hvilket grundlag Kommissionen har godkendt en sådan ændring, som det ses i CETA-aftalen.

Hvad er på spil i EU?

Mens enhver aftale der vedtages som led i TTIP ikke vil omskrive EU-reglerne, vil det påvirke en eventuel fremtidig regulering og en hver eksisterende regulering der tages op til revision. Dette vil også kunne påvirke tærskelværdier, da EU er under stigende pres for at lempe de eksisterende krav.

Konkrete risici:

- Bestræbelserne på at indføre nye regler og standarder for GMO risikerer at blive blokeret
- Bestræbelserne på at stramme de eksisterende regler og normer risikerer at blive blokeret
- Tærskelværdier, der beskytter forbrugerne mod GM-forurening risikerer at blive hævet
- Eksisterende mærkningskrav kan komme i fare
- EU's nultolerance-regel kan blive undermineret.

For eksempel kan ethvert forsøg på at indføre en mere konsekvent holdning til GM-mærkning, herunder kød, æg og mejeriprodukter fra dyr, der er fodret med GM-foder, risikere at blive blokeret. Tilsvarende risikerer frivillige regler om mærkningskrav for animalske produkter at blive udfordret.

En aftale kan også få konsekvenser for mærkningstærskler. Ifølge de nuværende regler skal alle fødevarer eller al foder, der indeholder mere end 0,9% af et godkendt GM-produkt mærkes. Den nuværende tærskel for GM-frø er nul, med få undtagelser³⁶, men biotekindustrien ønsker en højere tærskel og presser på for at få ændret reglerne. En aftale kan betyde, at der fastsættes en tærskel for ikke-godkendt GM-forurening af fødevarer eller frø.

³³ Canada-EU CETA Negotiations, Bilateral Cooperation on Biotechnology, Agreed Text, April 19, 2012 <http://eu-secretdeals.info/ceta/>

³⁴ <http://www.actionplan.gc.ca/en/page/ceta-aecg/technical-summary#p6>

³⁵ <http://www.ccga.ca/News/Pages/Canada%E2%80%99s-Canola-Farmers-Support-Conclusion-to-CETA.aspx>

³⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0619&from=EN>

Dette kan indebære, at fødevarer og frø forurennet med umærkede og ikke-godkendte GMO'er vil være til salg i Europa. Europæiske borgere vil kunne spise GM-fødevarer uden at vide det. Landmændene kan på samme måde plante GM-afgrøder på deres marker uden at være klar over det. De europæiske borgeres rettigheder til at vælge risikerer at blive undermineret.

En aftale vil også kunne true medlemslandenes ret til at begrænse dyrkningen af GM-afgrøder, givet USA's modstand mod nationale forbud. En ny lov forventes at blive debatteret i Europa-Parlamentet i efteråret 2014, som vil give medlemslandene mulighed for at erklære dele af eller hele deres territorium for GMO-fri på grund af bekymringer over risikoen for forurening eller samfundsøkonomiske virkninger. Amerikanske embedsmænd har udtrykt bekymring over disse forbud, der ses som "uvidenskabelige".³⁷

Vores krav til TTIP

Som følge af blandt andet offentlig modstand er der i øjeblikket meget lidt dyrkning af GM-afgrøder i EU og næsten ingen GM-fødevarer, der sælges af supermarkeder. Offentligheden har gjort det meget klart i en række medlemsstater, at de ikke ønsker deres mad eller deres miljø forurennet med GM-produkter. NOAH mener, at CETA og TTIP-forhandlingerne udgør en trussel mod menneskers demokratiske valg i Europa, idet principperne bag miljø- og forbrugerbeskyttelse i Europa er i fare.

På trods af de retslige forpligtelser i Lissabon-traktaten, lader det til, at EU-handelsforhandlerne allerede har undermineret disse principper i handelsaftalen med Canada (CETA). Amerikanske forhandlere søger klart at øge adgangen til EU's markeder for deres GM-producenter og kan forventes at kræve lignende bestemmelser i handelsaftalen med EU.

Af disse grunde kræver NOAH:

- At Europa-Kommissionen forpligtiger sig til ikke at lade fødevarer sikkerhed indgå i TTIP-forhandlingerne.
- At EU ikke indgår bestemmelser og aftaler med laveste fællesnævner der vedrører miljø og forbrugerbeskyttelse.
- At EU giver fuld gennemsigtighed, således at de europæiske borgere kan være sikre på, at deres rettigheder ikke er i fare.

Tilrettelagt af Natacha Cingotti, Friends of the Earth Europe, oversat og bearbejdet af Louise Meisner og June Rebekka Bresson, NOAH – Friends of the Earth Denmark

³⁷ SPS US report 2014 side 62:

"The proposal does not require Member States to base any such restrictions on safety concerns, but allows them to take into account specific national or local issues, such as agronomic concerns related to segregating biotech and conventional crops, or political or economic motivations such as meeting market demand for non-biotech products." <http://www.ustr.gov/sites/default/files/FINAL-2014-SPS-Report-Compiled.pdf>

SPS US report 2014 side 67:

"Not only does Austria maintain cultivation bans at the federal level, but Austrian states also maintain bans. Moreover, Austria consistently votes against EU regulatory approval for new biotech crop varieties, regardless of the scientific evidence presented in the application dossier." <http://www.ustr.gov/sites/default/files/FINAL-2014-SPS-Report-Compiled.pdf>